

**POGOVOR Z NARODNIM HEROJEM
MIRO SVETINO**

Napredek s kapljo grenčice

Ob velikih letošnjih jubilejih, ob 40 letnici ustanovitve OF in vstaje slovenskega naroda, ob 40 letnici jugoslovanske revolucije se je izoblikovalo vprašanje, ki smo ga zastavili narodnemu heroju, borki in družbenopolitični delavki Miri Svetini: »Kakšna je bila vizija sveta, za katerega ste se borili pred 40 leti in kaj se je od tega uresničilo?«

Nasmehnila se je. »Spravili ste me v zadrego«, je dejala. »Na hitro bi rekla, da se sploh nisem ukvarjala z vizijo. Vendar pa je logično, da je bila ta vizija globoko zasidrana v vseh nas. Bolj jasni pa so nam bili že pred vojnimi motivi, ki so nas vodili v akcijo.«

»Kakšni so bili ti motivi?«

Predvsem smo se zavedali, da ne bomo mogli več dolgo živeti tako, kot smo živeli. Položaj je bil tako v osebnem kot v družbenem življenju čedalje težji. Za mlade intelektualce je bil brezizhoden, saj jih je po končanem študiju čakala brezposelnost. Ob vsem tem je bila pred nami še grozljiva predstava fašizma in vojne.«

»Ste se srečali s fašizmom še pred vojno?«

»Rojena sem bila v Idriji, živela pa sem v okolici Ljubljane. Svoje sorodnike sem imela rada in večkrat sem jih hodila obiskovat. V Idrijo sem hodila tudi na počitnice. Tam sem lahko поблиže spoznala, kakšen je fašizem v praksi in kakšna je njegova raznorodovalna politika. Ob vsem tem je bilo toliko večje moje navdušenje, ko sem spoznala, da je vendarle nek izhod iz nastalih stisk, da je to boj s Partijo na čelu, z usmeritvami, ki jih daje Sperans v svoji knjigi o slovenskem narodnem vprašanju.«

»Kaj ste si predstavljali ob vsem tem?«

»Predstavljali smo si, da bomo z bojem odstranili vse, kar nas je pestilo in da bomo zaživeli v svobodni demokratični skupnosti jugoslovanskih narodov.«

»Kakšno je bilo vaše konkretno delovanje v tistem času?«

»Po maturi sem se na univerzi v Ljubljani srečala s tistimi predstavniki takratne organizacije, ki so zavzeto delovali v revolucionarnem gibanju. Študentke smo takrat zahtevale, da bi dobile nov dom, zakaj tisti, v katerem sem živela, je bila neka razpadajoča stavba, življenjske razmere v njej pa zelo skromne. V letih 1937 do 1939 smo organizirali tako imenovane obrambne tabore ob meji. V skladu z direktivo Partije smo aktivno sodelovali v različnih društvih in se zavzemali za partijsko politiko.«

»Ali ste glede na svojo mladost imeli dovolj znanja za takšno delovanje?«

»Bili smo mladi in smo razmeroma zgodaj dozorevali. Lotevali smo se nalog, kakršne današnja mladina ne prevzema. Bili smo tudi zelo samozavestni in prepričani, da lahko izpolnimo vse naloge, ki nam jih zadaja Partija. Samo tako lahko pojasnimo dejstvo, da so med NOB poveljevali brigadam in divizijam fantje, ki so bili stari komaj 25 let.«

»Ali ste kdaj podvomili v svoje sposobnosti?«

»Da. Od leta 1942 do 1944 sem delala kot ilegalka v Ljubljani. Boris Kidrič je takrat na primer zahteval od mene, da vzdržujem stike s člani vrhovnega plenuma OF. Bila sem mlada in za mene so to bili starejši gospodje, voditelji nakdanjih političnih strank. Pisala sem Kidriču, da za tak dialog nisem sposobna. Kidrič mi je na kratko odgovoril, da za partijca ni nobena naloga pretežka in neizvedljiva, če mu jo naloži Partija. Ni mi preostalo drugega, kot da se lotim naloge in opravila sem jo.«

Pogovor z Miro Svetino se je zasukal na današnji čas. »Med borbo res nismo veliko sanjali«, je dejala, »vendar pa si takšnega razvoja, kot smo ga doživeli danes, sploh nismo mogli predstavljati. Predstavljali smo si, da bomo pač živeli v takšni Ljubljani, kakršno smo bili vajeni, da bomo svobodni,

da bomo delali. Študentke, da bodo imele novi dom, v šolo pa bodo hodili tudi tisti otroci, ki dotlej tega niso mogli. Kdor bo želel delati, bo dobil delo. O spremembah v materialnem pogledu, karšne vidimo danes, pa nismo sanjali.«

»Ste pričakovali kaj takega, kar se ni izpolnilo?«

»Predstavljali smo si, da bodo odnosi med ljudmi človeški, tesni in tovariški, pač taki, kakršni so nastali že med NOB. Ob veliki obremenjenosti in v stalni dirki s časom nas je odnesel ta val predaleč. Tako daleč, da smo postali tuji celo tisti, ki smo nekoč skupaj živeli in delali. Če se danes srečamo, ugotovimo, da se lahko samo še pozdravimo in izmenjamo nekaj vsakdanjih besed. Najbrž ne zmremo več večjih naporov, da bi oživeli in ohranili odnose, kakršni so plemenitili naše življenje med vojno.«

»In kje je izhod?«

»Mogoče bi lahko nekaj napravile nove krajevne skupnosti. Primanjkuje prostorov za družbeno dejavnost in družabno življenje. Pa ne mislim dvorane za sestanke ampak prostore, kjer se ljudje lahko shajajo in pogovarjajo. Pa tudi organizatorje bi morali imeti, ki bi spodbujali takšno družabno življenje in usmerjali ljudi iz vsakdanje zaprtosti«, je dejala Mira Svetina.

NIKO ISAJEVIČ

DOGOVORI

tribuna

GLASILO SZDL LJUBLJANA-BISKA

NASA KOMUNA

glasilo ok szdl ljubljana vič-rudnik

NAŠA SKUPNOST

glasilo szdl ljubljana moste-polje

ZBOR OBČANOV

GLASILO SZDL LJUBLJANA-BEŽIGRAD

Jože Arko: »Življenje danes je neprimerno boljše in ga ne moremo primerjati z nekdanjim. Imam pokojnino. Vse preveč škoda pa mi na poljih dela divjad, ki je včasih ni bilo toliko. Lani so mi uničili 1500 kg pese. Ker se visokogorske kmetije praznijo, se divjad vse bolj spušča v dolino, kjer dela škodo, ko si išče hrano. »Raubšiceve pa ni več.«

Ida Mikšič: »Veselim se, ko bo Ljubljana bogatejša za Kraigherjevo ploščad in na ta način njeno jedro ne bo več okrnjeno, kot je zdaj. Tako bo njena podoba lepša, sodobnejša in lahko bomo ponosni nanjo.«

Stane Muher: »Dosegli smo izjemen napredek na vseh področjih življenja. Krizna obdobja so del naše vsakdanjosti in ko jih bomo presegli, bo to pomenilo nadaljnji napredek. Sicer pa bomo z boljšim gospodarjenjem presegli vse težave, ki nas trenutno pestijo, saj smo to v preteklosti že večkrat dokazali.«

Marina Dremelj: »Veliko pomeni to, da živimo v svobodi. Vsega imamo več, kot smo imeli včasih. Imamo šole, možnost zaposlitve, govorimo svoj materin jezik, kot delavci lahko uveljavljamo svoj vpliv. Kako je bilo v tistih letih, ko smo se uprli okupatorju, ustanovili OF, sem zvedela od staršev. Prav pred našo hišo, so mi pravili, je tekla italijansko-nemška okupacijska meja.«

Marjan Oblak: »Spominjam se napada na Jugoslavijo, ki sem ga doživel v Slovenski Bistrici. Težki časi so bili to, sploh ne morem primerjati tistih razmer z današnjimi. Morda se še premalo zavedamo, kako lepo nam je danes, kako dobro živimo. Včasih človek ni bil nič vreden, danes je samoupravljanje postavilo v ospredje prav delavca. Dodam naj še možnost vseh za šolanje, socialno varnost in druge pridobitve - Zadovoljen sem!«

Mojca Luin: »Mlade družine imajo veliko težav, saj nimajo dovolj sredstev za varstvo, stanovanje in še kaj. Seveda je vse odvisno od tega kolikšen je dohodek. Težko je vskladiti razmerje med službo in domom. Zaposlena žena pa je velika prednost, saj tako mlada družina veliko lažje ustvarja svoj novi dom. Žena tako tudi ni več odvisna le od moža in njegove plače.«